PRZEJŚCIE DUŻEGO HOLENDRA

Płynie Odra, płynie
od gór ku Szczecinie.
Buczki sygnał dają
todziarzy wzywają.
Parowce zniknęły
lata przeminęły.

Autor zdjęć: Mieczysław Wróblewski

Opracowanie: Marian Kosicki

SŁOWO WPROWADZAJĄCE

Era parowców i pociągów holowniczych odeszła w przeszłość.

Dziś na Odrze holendrów dużych nie ma.
I wielką fala odpłynęły w siną dal...

Pracowity ich żywot przypada na lata 1948 - 1966. Były to piękne holowniki - tak twierdzą ci, którzy choć jeden sezon nawigacyjny na nich przepływali. Chociaż praca palaczy na holendrach była cięższą niż na innych parowcach, oni też okres ten wspominają z sentymentem.
W czasie mozolnej służby parowców nie było, jak dziś kamer wideo. Wykonane wówczas filmiki na taśmie 9 mm gdzieś się zapodziały, a próby odnalezienia nie przyniosły rezultatów. Tym większą wartość posiada dokumentacja fotograficzna wykonana w swoim czasie przez fotokronikarza Odry kmdr Mieczysława Wróblewskiego.
Jednym z najsłynniejszych zdjęć jest przejście dużego holendra „Łada" z barkami przez Lubiąż Nie wszyscy jednak wiedzą, że jest to jedno ze zdjęć z cyklu nazywanego potocznie „przejście dużego holendra z pociągiem holowniczym". Kadr po kadrze możemy prześledzić jego przejście, które stanowią jakby „wyciąg" z filmu. I choć jest to tylko 8 fotosów, cudownie przedstawiają dynamikę ruchu oraz mozolną pracę holendrów.
Zamiarem moim jest upowszechniać ten imponujący obraz zarejestrowany mimo woli dla potomnych.
Uznanie i chwała autorowi zdjęć.

Marian Kosicki

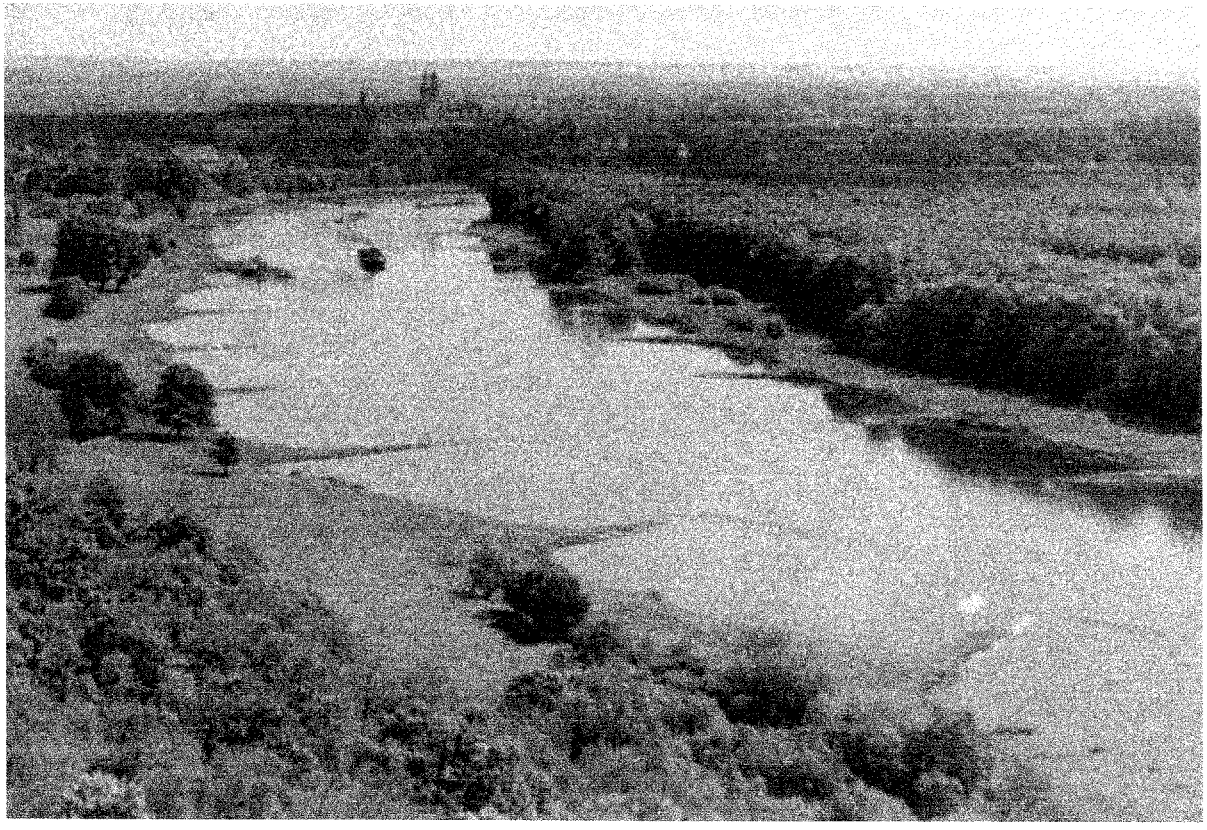

Foto Nr 1. Pociąg holowniczy płynący w dół Odry wychodzi z zakola w km 311. Wyłaniający się z komina lekki dym wskazuje na początek wrzucania węgla do palenisk pod kotłami. W głębi bryła słynnego klasztoru pocysterskiego w Lubiążu. Przed dziobem holownika widoczny przy prawym brzegu statek inspekcyjny Rejonu Dróg Wodnych we Wrocławiu „Chodkiewicz"

Foto Nr 2. Duży holender H/P „Łada" – widoczny cały pociąg holowniczy składający się z pięciu barek. Z komina wydobywa się gęsty dym.

Foto Nr 3. Pociąg holowniczy w całej okazałości. Efekt pracy palaczy – dym przysłania klasztor.

Foto Nr 4. Pociąg holowniczy zbliża się do obserwatora. Dym przysłania przed nim część pociągu holowniczego.

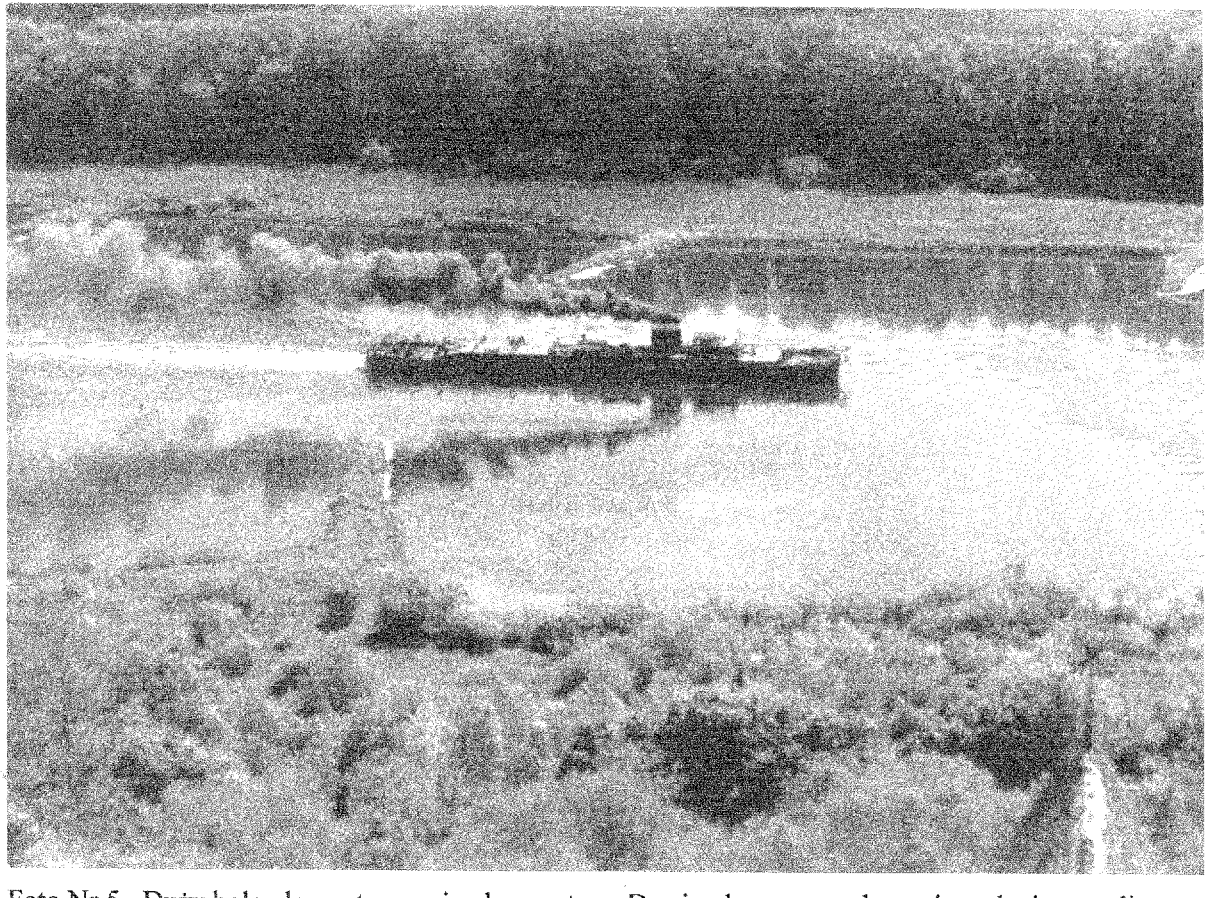

Foto Nr 5. Duży holender na trawersie obserwatora. Dwaj palacze po wykonaniu zadania wyszli na pokład. Stoją przed sterówką oparci o zejściówkę do kabin kapitana. Za rufą widoczny odrzut wody przez śruby napędowe.

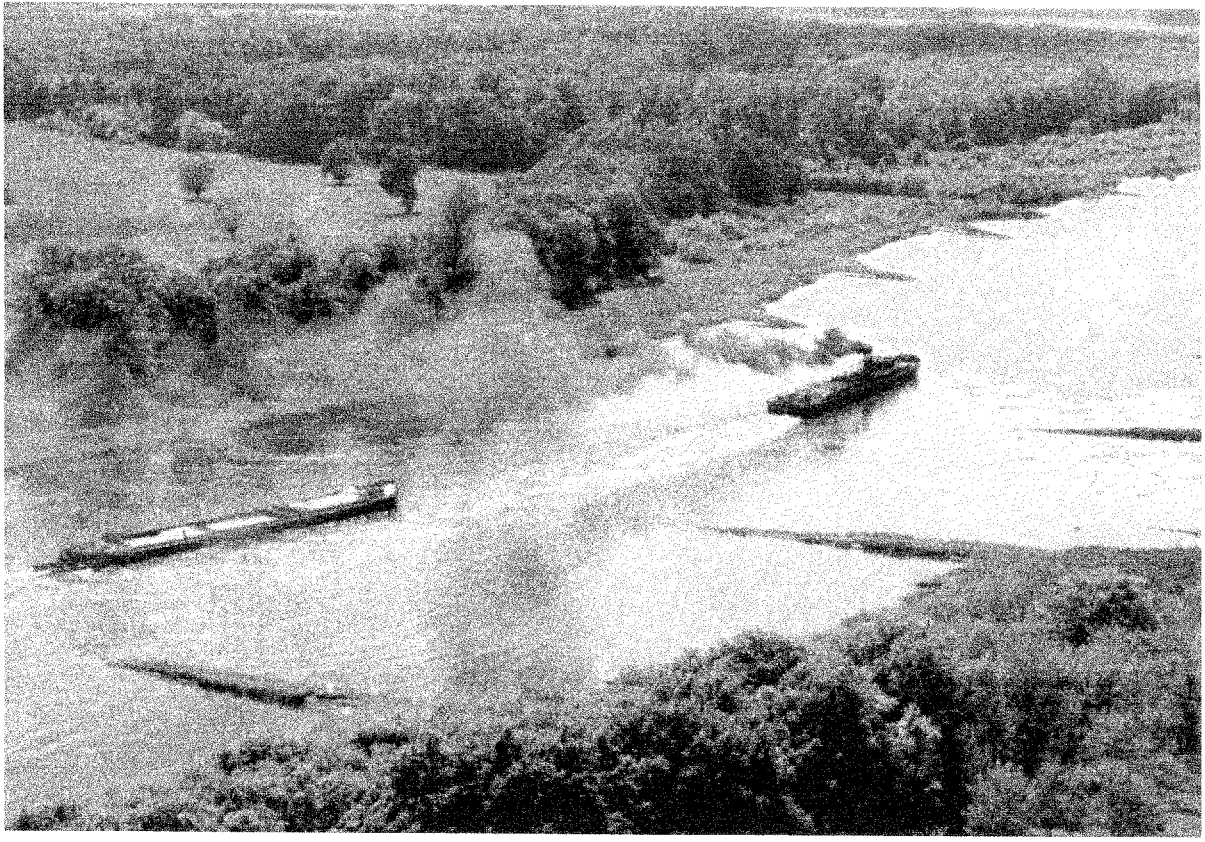

Foto Nr 6. Holender już przeszedł...

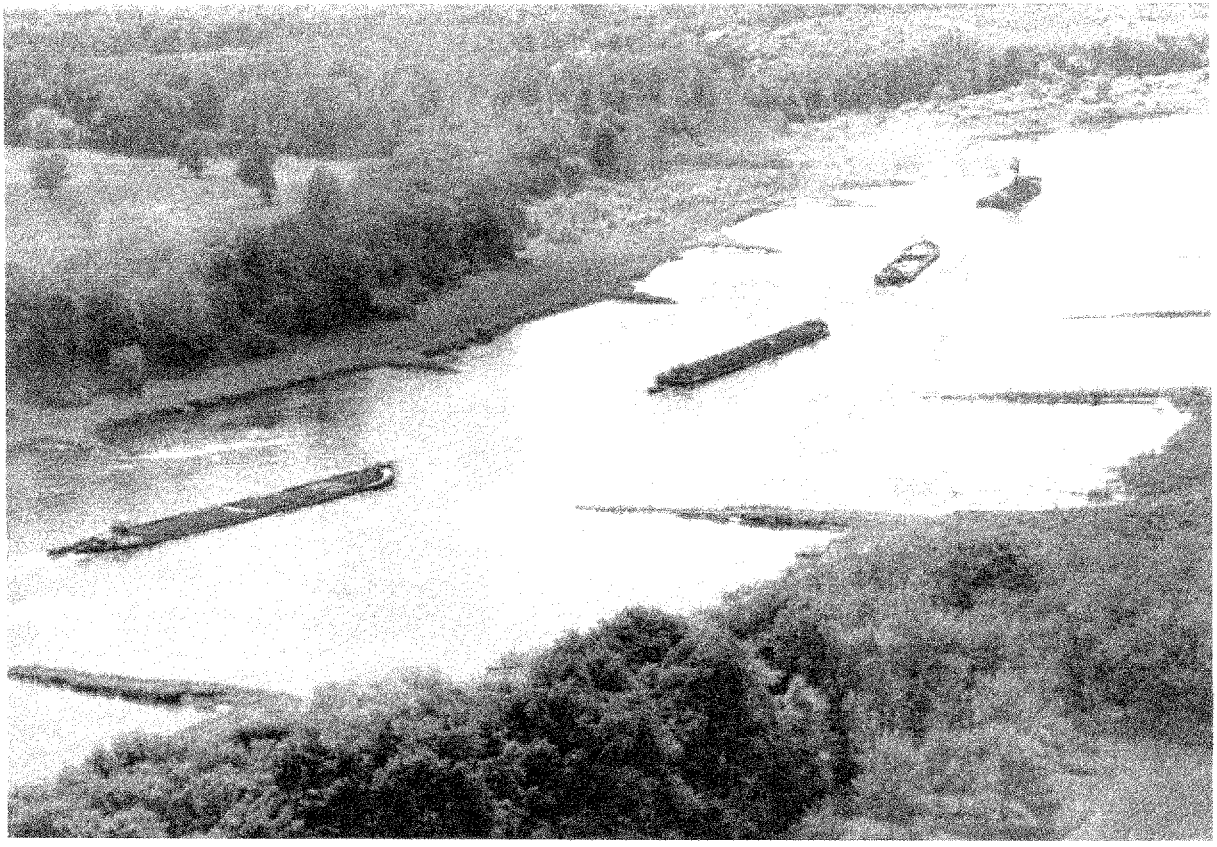

Foto Nr 7. ...i powoli przechodzi pociąg holowniczy.

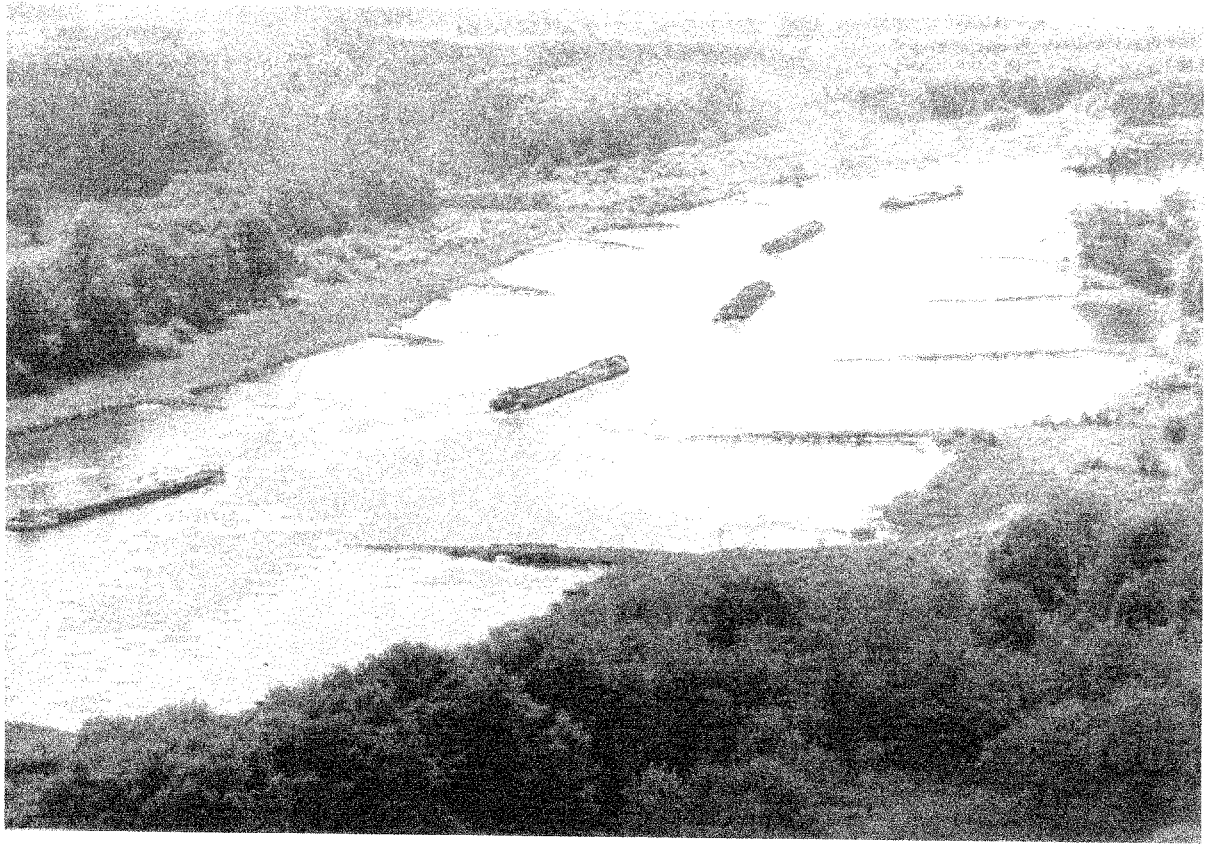

Foto Nr 8. Holender wchodzi w zakole km 313. Zmniejsza się gęstość dymu wydobywającego się z komina. Teraz ciśnienie pary w kotłach jest odpowiednie. Nim jednak palacze ochłoną od żaru kotłowni i wypalą papierosa, będą musieli zejść do kotłowni i podrzucić do paleniska kolejną porcję węgla.

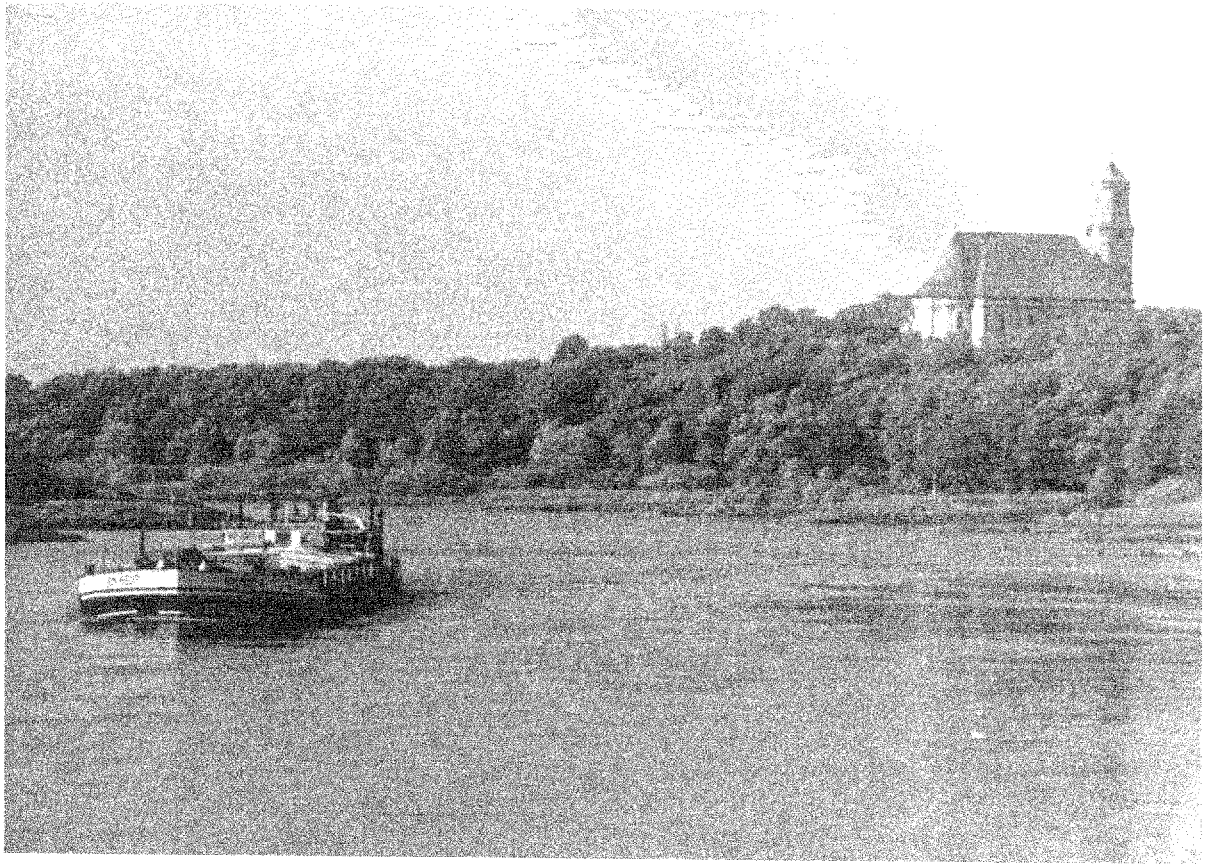

Foto Nr 9. A oto na wzgórzu kościół w Lubiążu, z którego wieży została wykonana ta seria fotosów. Odrą, w górę rzeki, płynie barka motorowa typu BM-500. Budowa tych „beemek", a następnie zestawów pchanych, przyspieszyła odejście z Odry holendrów.

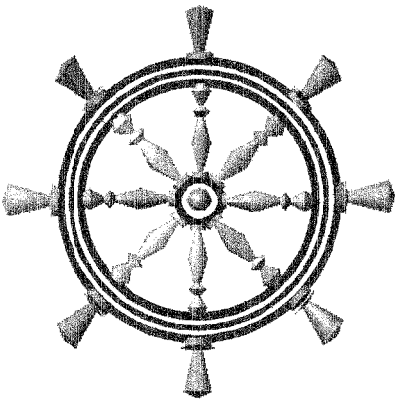

Wrocław, lipiec 2002